Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 26. | Torsdag den 28. Juni 1888. | 3. Aarg.

Indhold: Politiske Brev.e — Tale ved Festen i Hindsgavl Skov ved Middelfart. — Ungdomsforeningerne. — En Strid for hundrede Aar siden. — Meddelelser. — Bekjendtgjørelser.

Politiske Breve.

XII.

I Anledning af mit politiske Brev i Nr. 22 af dette Blad har „en Jyde" sendt mig et længere Brev, som misbilliger, at jeg i det omtalte Brev skulde have skrevet, „at et Forlig var det eneste rigtige, Venstre kunde tage sig for". Men dette har jeg ikke skrevet. Hovedindholdet af det paagjældende Brev sammenfattede jeg til Slutning i disse 3 Punkter. 1. Vi har faaet Enevoldsmagten igjen. 2. Vi er foreløbig ude af Stand til at forhindre dette. 3. Vi skal se at faa det bedst mulige ud af de foreliggende Forhold.

Det, som har givet Anledning til Jydens Misforstaaelse, er formodentlig den Ytring: at et foreløbigt Forlig kunde udrette ikke saa lidt til at faa vore politiske Modstandere med til adskilligt, der kunde blive til Folkets og Fædrelandets Gavn. Men i Begyndelsen af Brevet havde jeg skrevet: at et Forlig betyder ikke, at vi har gjenvundet vor politiske Frihed, men det betyder bare, at *nu slaas vi foreløbig ikke mere om den Ting.*

Sagen er den, at Forlig og Forlig er to Ting. Naar en Mand f. Ex. er bleven udplyndret af Røvere, og disse slæber ham med sig til deres Hule, saa vil Manden — hvis han er fornuftig — ikke begynde at slaas med Røverne for at tage sin Ejendom igjen, thi det vil rimeligvis medføre, at han lider yderligere Molest. Han vil tværtimod se at faa Røverne til at være saa skikkelige som muligt. Han har altsaa sluttet et foreløbigt Forlig med dem. Men hvis de saa paa Vejen møder en Afdeling Soldater, som faar Bugt med Røverne, saa tager Manden selvfølgelig sin Ejendom igjen. Thi det Forlig, han sluttede med Røverne, gik ikke ud paa, at han fraskrev sig Retten til sin Ejendom, men kun, at han foreløbig ikke gjorde sin Ret gjældende. — Nu vil jeg paa Forhaand bemærke, at det paa ingen Maade er min Mening at ville kalde vore politiske Modstandere for Røvere. Men jeg har brugt dette Billede, fordi det tydeligt oplyser, at Forlig og Forlig er to Ting.

Det er min Mening, at den Fremgangsmaade, som Folkethinget nu følger, og som det rimeligvis agter at følge i Fremtiden, nemlig at forhandle med politiske Modstandere om alt, — det er i Virkeligheden et Slags Forlig, naar man sammenligner denne Tilstand med Tilstanden for et Par Aar siden. For et Par Aar siden, da sloges Folkethinget med Landsthinget og Regjeringen, Folkethinget vilde prøve med de Midler, der stod til dets Raadighed, at tvinge Landsthinget og Regjeringen til at bøje sig. Det lykkedes imidlertid ikke, og nu har Folkethinget derfor ophørt med den Kamp. Det erkjender, at det ikke kan tvinge sin Vilje frem under de nuværende Forhold. Det bøjer sig for Kjendsgjerningerne, og søger at faa saa meget godt og gavnligt ud af den nuværende Situation som muligt. Det forekommer mig, at en saadan Tilstand kan man egentlig ikke kalde en Krigstilstand.

Men paa den anden Side er det heller ikke en Fredstilstand. Thi Folkethinget har ikke godkjendt og vil sandsynligvis aldrig godkjende det, som Regjeringen har gjort paa Trods mod Folkethinget. Det er ganske foreløbigt, at Kampen er indstillet, fordi vi anser det for det mest hensigtsmæssige, det, der for Øjeblikket er til mest Gavn for Landet. Men lige som vi maa være ganske paa det rene med, at hvis Højre ansaa det for tilraadeligt og gjørligt at slaa de nuværende Tilstande fast ved en Forfatningsforandring, saa gjorde de det, saaledes maa naturlig-

vis Højre være belavet paa, at saa snart Venstre anser det for tilraadeligt og gjørligt, saa optager det Kampen paany og søger at sætte sin Vilje igjennem, muligvis ved en Forfatningsforandring.

Jeg tror ikke det kan nytte noget, at hverken Højre eller Venstre gjør en Røverkule af deres Hjærte, for vi kjender dog ganske godt hinandens Hjærtelag alligevel.

Højres Maal er en Tilstand, hvor Landsthinget er nogenlunde eneraadende. Det Maal er nu ganske vist naaet paa en vis Maade. Men det er ikke slaaet fast. Kunde de faa Folkethinget til at slaa det fast, at saadan skulde det være, det var det bedste. Men det kan de ikke. Kunde de faa det slaaet fast ved at paatvinge os en Forfatningsforandring, det var det næstbedste. Men det tør de ikke. — Venstres Maal er en Tilstand, hvor Folkethinget er nogenlunde eneraadende. Kunde vi føre den Tilstand igjennem nu, saa gjorde vi det selvfølgeligt. Men det kan vi ikke, og derfor venter vi som fornuftige Mennesker indtil vi kan.

Men da baade Højre og Venstre ikke anser det for muligt nu at kunne naa det Maal, som de egentlig stiler efter, saa kommer der til at herske en foreløbig Fredstilstand. Det ene Sværd holder det andet i Skeden. Højre naar noget mere af det de vil end Venstre, fordi Omstændighederne for Øjeblikket er gunstigst for dem. Men de naar paa ingen Maade alt, hvad de ønsker. Venstre naar at faa nogen Indflydelse paa nogle Love, men det naar ikke nær alt, hvad det ønsker.

Tilstanden er saaledes hverken Fred eller Krig. Det er en Indstilling af Kampen, hvor begge Parter selvfølgelig forbeholder sig Ret til at benytte den første den bedste gunstige Lejlighed til at komme sit Maal nærmere. Og det forekommer mig, at jo mere aabenhjærtigt vi siger dette til hverandre, desto bedre er det, og desto lettere bliver det for os at udrette noget i denne Mellemtid mellem Slagene. — Der er jo ikke det mindste i Vejen for, at to politiske Partier ærligt kan vedkjende sig, at de har hver sit Maal, men at de for Øjeblikket ikke anser det for praktisk at tage en Kamp op om det Maal, og at de saa vil bruge Tid og Kræfter til at gjøre den Nytte de kan.

Jeg er altsaa og bliver stadig mere en bestemt Modstander af et forkludret Forlig, der ikke vil føre til andet end forkludrede Tilstande og mulig snart til en ny Kamp, der heller ikke fører til noget Resultat. Derimod er jeg en bestemt Tilhænger af en foreløbig Fredstilstand, hvor begge Parter ser at komme hinanden saa meget som muligt i Møde paa de Omrader, hvor de endnu kan arbejde sammen. At en saadan foreløbig Fredstilstand ikke kan vare længe er vel muligt. Begivenhedernes Gang vil hvert Aar forandre Situationen noget enten til Fordel for den ene eller den anden Part. Gaar Begivenhederne her og i Evropa deres sædvanlige Gang, saa vil Situationen stadig forandres til Fordel for det Parti, der bliver ledet klogest. Men sker der noget usandsynligt, saa vil Situationen forandre sig til Fordel for det Parti, der er stærkest.

Tale
ved
Festen i Hindsgavl Skov ved Middelfart
den 20. Juni 1888.

„Om hundrede Aar er al Ting glemt". Saadan lyder den gamle Talemaade. Men det er ikke sandt. Og det er godt det samme. Thi hvis Tiden fortærede ethvert Minde om de svundne Dage, saa var der ikke noget Baand mellem Fortid og Nutid og Fremtid, mellem Fædre og Sønner, saa var Fortiden ligesom en mørk Grav og Nutiden som en døende Mand, hvor selv den største Daad kun lyste som et Stjærneskud og saa forsvandt i Natten. — Men Fortiden er ikke som en mørk Grav, Baandet mellem Fædre og Sønner er ikke bristet, lyse Minder knytter den ene Slægt til den anden. — Det er et saadant lyst Minde, der i Dag har kaldt det danske Folk, særlig den danske Bondestand, til Fest.

Men ethvert lyst historisk Minde hviler paa en mørk Baggrund, ethvert Baand, som er blevet løst, minder om de Lænker, som Menneskeslægten er blevet løst fra. Saadan er det ogsaa med denne Hundredaarsfest for Stavnsbaandets Løsning. Den minder om de mørkeste Tider i Bondestandens Historie, om den Undertrykkelse og Uretfærdighed, den var Gjenstand for. Og selve Begivenheden, der foregik for 100 Aar siden, den fører ikke alene lyse og ædle Skikkelser frem for os, men ogsaa mørke Skikkelser. Ethvert historisk Fremskridt er gjort under Modstand, enhver ny Tid har maattet kæmpe med gamle Fordomme. Men vi er ikke kommet sammen for at holde Dom over de Mænd, som var Modstandere af Bondestandens Frigjørelse, men for at glæde os over dem, der kæmpede for den.

Naar et Folk holder en historisk Mindefest, saa kan det holde denne Fest paa to Maader. Det kan optræde som en Slags Skarpretter over for dem, der var Modstandere af Fremskridtet, glæde sig ved at trække dem frem og ligesom triumfere over det Nederlag, de har lidt, og det kan optræde som taknemmelige Børn, der er glade over de ædle Mænd, der førte den gode Sag til Sejr, og søger at se Modstanderne i det bedst mulige Lys eller helt glemmer, hvad de har gjort. — Jeg tror, det sidste er det bedste. Og efter hvad jeg ved, saa bærer alle Folkeslag sig saadan ad ved deres historiske Mindefester. Deres Mindefester er ikke Skarpretterfester, men lyse Glædesfester for dem, som øvede den ædle Daad. — Og under alle Omstændigheder, saa er det ikke i Overensstemmelse med det danske Folks Natur at slaa sig til Ridder paa de døde, som tabte deres Sag. — „Om hundrede Aar er alting glemt". Det

Ord vil vi forstaa saadan, at den danske Bondestand nu ikke alene har glemt de Lænker, som den en Gang bar, den Vold og Undertrykkelse, som den var Gjenstand for, men at den ogsaa har glemt og tilgivet dem, som lagde Lænkerne paa den, og dem, som vilde have beholdt den i dem. De er døde. Deres Modstand, deres Forhaabninger, deres Ønsker er døde. Og om de døde skal man ikke tale ondt.

Det var paa den yderste Tid, at Hjælpen kom for den danske Bondestand. Efter hvad jeg kan skjønne, saa var Tilstanden saadan, at havde Hjælpen ladet vente paa sig, saa var Bondestanden gaaet til Grunde her, ligesom den til Dels er gaaet til Grunde andre Steder. Og saa havde hele vor Historie faaet en anden Skikkelse, hvis vi for Resten havde haft nogen selvstændig Tilværelse nu. Havde vi nu ikke en selvstændig Bondestand, vilde jeg, for mit Vedkommende, kun kunne se Fremtiden i det mørkeste Lys. Jeg synes, at den, som ikke kan se, at Fremtiden bærer uhyre Farer i sit Skjød for hele den civiliserede Verden, han er blind. Jeg tænker ikke paa de store Krige, som efter al menneskelig Beregning forestaar. Men jeg tænker paa den Kamp mellem rige og fattige, som ganske sikkert med en Naturnødvendighedens Lov maa komme i den civiliserede Verden. I de Lande, hvor der ikke er en talrig, selvstændig Mellemstand, er den Kamp uundgaaelig og vil ryste Samfundene i sine Grundvolde. Her kan vi have et Haab om paa en nogenlunde fredelig Maade at komme ud over denne Kamp, fordi vi paa Landet har en talrig Mellemstand, Bondestanden. Den vil blive som en Slags Stødpude, naar Sammenstødet mellem fattige og rige kommer til os. Bondestanden er bestemt til at være Ballasten i Statsskibet. Og naar Stormen kommer og alle Sejl er oppe, saa gjælder det at have en tung Ballast. I vore Dage sejler Statsskibene med alle Sejl oppe, og det blæser allerede haardt. Og Blæsten bliver en Gang til Storm. Saa faar Bondestanden sin store historiske Opgave at løse her i Danmark. Dersom vi derfor er kloge her i Danmark, enten vi er Højremænd eller Venstremænd, saa gjorde vi alt, hvad vi kan gjøre for at bevare Bondestanden. Men at der er en Bondestand at bevare nu, det skyldes de Mænd, som for 100 Aar siden frelste den fra Undergang.

Saa dybt var Bondestanden den Gang sunket, saa da den skulde ophjælpes, kunde den ikke gjøre det selv. De iblandt Bønderne, som i det hele kunde tænke over Forholdene den Gang, de betragtede formodentlig Bondestandens Stilling som haabløs. Det var de andre Samfundsmagter, der maatte hjælpe den op. — Og det er forunderligt og meget glædeligt at se, hvordan der fra alle de andre Samfundslag var Mænd, der rakte Haand til Befrielsesværket. Der kom en Mand af den gamle Kongeslægt, Kronprins Frederik. Der kom Adelsmændene og Godsejerne A. P. Bernstorff og Brødrene Kristian og Ludvig Reventlow. Der kom højtstaaende Embedsmænd, Borgersønnen Kristian Colbjørnsen og Henrik Stampe. Der kom de lærde Mænd Prof. Oeder og Tyge Rothe. Der kom Digterne Rahbek og Pram, Edvard Storm og Johannes Ewald, Baggesen og Thaarup. Der er for mig noget særlig skjønt i dette, at de kom saadan allevegne fra for at hjælpe den danske Bondestand op. Naar Gud vil have en Sag frem, saa kommer altid Mændene, og før de kommer vil han ikke have den frem. Han vil have den forberedt, men han vil ikke have den ført til Sejr, før han sender de rette Mænd. Og saa kom de fra Kongeborgen, fra Herremændenes Slotte, fra de Lærdes og Digternes Studerekamre. — Det kan godt være, at naar der skal udrettes noget stort her i Danmark, saa skal Folk komme allevegne fra, for at ikke nogen enkelt Mand eller nogen enkelt Samfundsklasse skal kunne sige: Se, det var mig alene, der gjorde det.

Jeg tror ikke, at der nu er nogen i Danmark, som vilde ønske den Gjærning ugjort, som skete for 100 Aar siden. Den Samfundsklasse, som den Gang var stærkest imod Bondestandens Frigjørelse, var Godsejerne. De mente, at det vilde blive til Landets Ødelæggelse. Saadan er det altid med Tidens nye Tanker. Der er altid nogen, der mener, at de vil blive til Ødelæggelse for Landet. Der er ikke kommen en eneste stor Tanke ind i Verden, uden at der er nogen, der i al Oprigtighed har ment: Ja, dersom den Tanke bliver til Virkelighed, saa staar Verden ikke ret længe. — Deraf kan vi lære to Ting. Først det, at man skal ikke være saa bange for alle nye Tanker. Thi man kan meget snarere sige, at kom der ingen nye Tanker, nye Bevægelser ind i Verden, saa stod den ikke ret længe, saa raadnede den snart op. Men dernæst kan det lære os, at vi skal ikke dømme for strængt om Modstanderne af de nye Tanker. Thi Historien viser, at de skal have Modstand, der skal nogen til for at bekæmpe den. Hvorfor de skal have Modstandere, det skal jeg her ikke komme ind paa. Det er maaske fordi at de ellers let kunde komme for tidligt til Verden. Og lige som det er galt at komme for sildig, saadan er det ogsaa galt at komme for tidlig.

Men nu tror jeg ikke, at der er nogen Godsejer i Landet, som vilde ønske det ugjort, som skete for 100 Aar siden. De ønsker ikke tilbage hverken Ridefogdens Pisk eller Træhesten eller Hundehullet. Dels fordi de nu godt kan se, at alt det var umenneskeligt, dels fordi de kan se, det er umuligt. — Der er ogsaa nu meget hos Bønderne, som vore Godsejere er forskrækkede for. De synes, de Bønder er da ogsaa nogle gruelige Mennesker, for de vil baade have i Pose og i Sæk. I Slutningen af det 18. Aarh. fik de i Posen, og nu i Slutningen af det 19. kommer de og vil have i Sækken. Nu er Godsejerne og Bønderne imidlertid enige om, at det var godt, de fik i Posen. Vi kan maaske deraf slutte, at der vil komme en Tid, da de vil komme til at se, at der er heller slet ingen Fare ved, om de faar i Sækken. — Maaske er Bønder og Godsejere ikke naturlige Modstandere, men snarere naturlige Forbundsfæller, naar de først, ved at tage en ordentlig Dyst med hinanden, er kommet til at respektere hinandens Kræfter. Det

vil mulig gaa med Godsejere og Bønder, som det i sin Tid gik med Danske og Svenske. De slog løs paa hinanden, saa det dundrede. Saa opdagede de: Ja, men vi er jo i Grunden naturlige Forbundsfæller. Og saa holdt de op. — Bønderne og Godsejerne er ikke færdige med at slaa løs paa hinanden endnu. De bliver maaske ikke færdige i dette Aarhundrede, skjønt umuligt er det vel ikke. Men det kan godt være, at de en Dag opdager, at de er naturlige Forbundsfæller. Og saa holder de op.

Og hvis Godsejere og Bønder en Gang opdager det, at de har mere Fordel af at slutte Fred end at føre Krig, saa vilde jeg ønske, at de i Forening kunde gjøre en anden stor Opdagelse. Jeg vilde ønske, at de kunde gjøre den Opdagelse, at der er en Gjærning for dem at gjøre, lige saa stor som den, der blev gjort for 100 Aar siden. Da var det Bondestandens økonomiske Frigjørelse det gjaldt om. Men nu, i Slutningen af det 19. Aarh., er det Arbejderstandens økonomiske Frigjørelse det gjælder. — Vi er ikke færdige med Landboreformerne. Dem haaber jeg aldrig vi bliver færdige med her i Danmark, thi hver Tid stiller sine Krav. Men dem enes Bønderne og Godsejerne nok om. Smørret er i gode Hænder. Jeg haaber ikke, det vil vare længe inden Bønder og Godsejere ser, at det er bedre at beskjæftige sig med Landboreformer end med Fæstninger. Det har ingen Nød, det kommer nok. — Men Arbejderreformerne, dem har vi ikke faaet begyndt paa endnu. — Det vil sige, vi har faaet begyndt paa at tale om dem og skrive om dem. Saadan begyndte man ogsaa paa Bondestandens Frigjørelse for 100 Aar siden. Man begynder altid først at tale og skrive om de store Reformer. Det er Digterne, Bladskriverne og Folketalerne, der er først paa Færde. Det begynder som en Susen en stille Sommerdag. Og der er nogen, der lytter. Men der er mange, der siger: Disse nye Tanker, de er revolutionære, de lægger Samfundet øde. Naturligvis! lige som man sagde for 100 Aar siden, at Bondestandens økonomiske Frigjørelse var Samfundets Ødelæggelse, saadan siger man nu, at Arbejderstandens økonomiske Frigjørelse, det er Samfundets Ødelæggelse. Det er den gamle Historie, der altid bliver ny. — Men saa samledes efterhaanden den nye Tids Mænd, og de samledes allevegne fra. De kom fra Kongeborgen, fra Herremændenes Slotte, fra Digternes og de Lærdes Studerekamre. De løftede i Flok, og saa løftede de den danske Bondestand. Det var et historisk Mirakel. — Mon den Aand, som den Gang rejste og forenede danske Mænd til en fælles Stordaad, er død? Jeg tror det ikke, haaber det ikke. Den slumrer hos os, men den kan vaagne. Den kan vaagne i Kongeborgen, vaagne paa Godsejernes Slotte, i Bøndernes Gaarde, i de Lærdes Studerekamre. Og naar den Aand vaagner, saa sker der et nyt historisk Mirakel: Arbejderstandens økonomiske Frigjørelse.

Vi har *talt* en hel Del om Aand her i Danmark i de sidste 40 Aar. Det er en af Forskjellene paa Slutningen af det 18. og Slutningen af dette Aarhundrede. At i Slutningen af forrige Aarh. talte man næsten slet ikke om Aand, og det var naturligvis galt. Men man *handlede* ud af en stor, kraftig Aand. Og det var rigtigt. Nu taler vi om Aand. Der er ganske anderledes Talere nu end der var den Gang. Og det er godt. Men med Handlingerne er det saa som saa. Og det er galt. Naar vi har lært baade at tale om Aanden og at handle ud af en god, kraftig, menneskekjærlig Aand, saa bliver det rigtig godt. — Slutningen af det forrige Aarh. var rigt paa mærkelige Begivenheder. Da begyndte de Revolutioner, som med visse Mellemrum strakte sig til Midten af dette Aarhundrede. Men samtidig med, at Folk ude i den store Verden lavede Revolutioner, saa lavede vi Reformer. Det er de to Ting, som den civiliserede Verden har at vælge imellem: Revolution eller Reform, Samfundets Omvæltning eller Samfundets Omdannelse. Hvor de store Reformer kommer i rette Tid, der kommer ingen Revolutioner; men udebliver Reformerne, saa kommer Revolutionerne. — Der er nu i Evropa i Slutningen af det 19. Aarh. langt mere Stof til Revolutioner end der var i Slutningen af det 18. Aarh. — Der er mange, der ikke *vil* se det, men en Fare bliver ikke borte fordi man er blind for den. Slutningen af dette Aarh. vil sandsynligvis blive enten en stor Revolutionsperiode eller en stor Reformperiode. Her i Danmark har vi hidtil valgt at gaa Reformernes Vej og er derved undgaaet Revolutionernes Afgrund. Vil vi blive ved med det? Det staar hovedsagelig i Bøndernes og Godsejernes Magt at give Svar paa det Spørgsmaal. Det er dem, der har den mægtigste politiske Indflydelse. For Øjeblikket er vi paa Vej til Revolutionen. Reaktionens Vej er altid Revolutionens Vej. — Vedbliver Striden mellem Bønder og Godsejere, saa er Revolutionen os vis en Gang i Fremtiden. Holder Striden op, og vil disse to Stormagter i vort Samfund gaa de store Reformers Vej, saa undgaar vi Revolutionen. Lad os ønske og haabe, at det sidste maa blive Tilfældet. Lad os, enten vi er Højremænd eller Venstremænd, arbejde hen imod det Maal. Lad os haabe, at der i Slutningen af det 19. Aarh. maa være Mænd, over hvem den samme Aand hviler, som hvilede over de Mænd, der gjorde Slutningen af det 18. Aarhundrede navnkundig i Danmarks Historie.

Ungdomsforeningerne.

III. Sjællændere.

De danner Ungdomsforeningernes Hovedstyrke. Det var dem, der begyndte, og mellem dem har Foreningerne den største Udbredelse. Trekløveret, Mejerist Joh. Petersen, Ørsløv, Redaktør Regnar Petersen og Redaktionssekretær Lund, „Næstved Tidende", har bragt de første Ungdomsforeninger til Verden. At Regnar Petersen er Fader til dem, tør vistnok anses for givet, men om Joh. Petersen har været Moder og

Lund Jordemoder eller omvendt, det skal jeg ikke kunne sige.

Det første Ungdomsmøde blev jo holdt i Efteraaret 1885 nede ved Lundby Station. Det var i Protestpolitikens gyldne Tid, da det kogte allerstærkest her i Landet, og da Hr. Estrup stadig troede, at nu var Gryden ved at koge over. Man vedtog da ogsaa paa Mødet en Resolution, som ikke var af de fredeligste. Den blev indsendt til Folkethingets daværende Formand, hvem man bad om at oplæse den i Thinget til Skræk og Advarsel for Ministrene, men til Opbyggelse for de djærve Førere i Kampen for Friheden.

Meget Vand er løbet til Stranden siden den Tid. Men den Dag i Dag bærer de sydsjællandske Ungdomsforeninger mere end de fleste andre Præget af *den Protestpolitik*, der har frembragt dem, om end Protesten nu har et mere blegt Udseende, saadan som Tiden kræver det.

I Næstvedkredsen er der ret betydelige Foreninger i 6 eller 8 Sogne. Foruden de større Møder med fremmede Talere har R. Petersen og Lund et Par Gange aarlig gjort en Rundrejse omkring i Sognene, og paa disse Møder har Protestpolitiken i den senere Tid maattet vige Pladsen for Reformspørgsmaal. Lund har saaledes holdt oplysende Foredrag over *Kvindesagen* og *Social-Demokratiets Program*, medens R. Petersen har talt om *Bondeorganisationens Maal*. Og der er uddelt Blade og Bøger. Men hvis Ungdomsforeningerne skal have en Fremtid for sig, bør den dygtige Ungdom her nede som andre Steder nu — da Protestpolitiken er gaaet al Kjødets Gang — lægge al sin Kraft i et *Oplysningsarbejde*; og den bør da særlig søge Oplysning om *Reformspørgsmaal*.

I Vordingborgkredsen er der to betydelige Ungdomsforeninger, der tilsammen omfatter 10 Sogneafdelinger. En nordlig Forening har Byen Hammer til Hovedstad og Iver P. Larsen til Formand, medens den anden har sin Regering i Vordingborg, hvor Landinspektør Stage og Gaardejer P. G. Jørgensen, Snertinge, staar for Styret. I enkelte Sogne har man her nede indført *Tvangsdiskussion*.

Naar man er færdig med et Møde, vælger man et Medlem, der saa har den Pligt at indlede Diskussionen næste Gang. Efter hvad man siger der nede, skal det være et ganske fortræffeligt Middel til at bringe Mundene *„paa Gled“*, og det varer ikke længe, før Diskussionen er saa godt i Gang og Æmnerne strømmer saa rigeligt ind, at man aldeles kan ophæve Tvangen.

I Stevns og Fakse Valgkredse er der meget betydelige Ungdomsforeninger. Den sidste tæller 400 og den første 600 Medlemmer. Det er jo Stevnskredsen, der har den Ære at være repræsenteret i Folkethinget af den ærværdige Exellence Scavenius. Men de 660 Unge er just ikke nogen Borgen for, at Kredsen i Fremtiden skal overstraales af den Glans, der naturligvis altid udgaar fra Kirkens Primas. Det eneste, der kan bevare Straaleglansen for de gamle Stevnsboer, det er de Godser, Scavenius staar i Spidsen for dernede. Der ligger hans eget *Gjorsløv* og et Par *Frøkenklostre*, som hører under Kultusministeren. Imellem disse Godser og Ungdommen staar Kampen. Hidtil er der for hver ung Mand, der er dukket frem imod Scavenius paa Valgdagen, ogsaa fra et af Godserne kommet en Arbejder, som siden sidste Valg har faaet en oprigtig Overbevisning om, at Kredsen — og Arbejderen — staar sig bedst ved, at den kultusministerielle Glans bevares. Men ret mange hundrede af den Slags kan der vel ikke være i Behold.

I Faksekredsen gaar Højre jo ogsaa Venstre nær paa Klingen. Men for saa vidt synes det ikke at være til nogen Skade for Ungdomsforeningerne. De synes endogsaa at trives bedst der, hvor Kampen er haardest. Det er næsten en Selvfølge, at man i slige Kredse drøfter Spørgsmaalet om *Valgtryk*, og at de Unge dér maa gjøre hvad de kan, for at modarbejde dette skændige Tyranni.

Hvis man kan dømme efter de behandlede Æmner, synes Diskussionsmøder at have gaaet særdeles godt her nede. Man har ved slige Møder talt om *Tyendespørgsmaalet*, *Forholdet mellem Tjenestefolk og Gaardmandsbørn*, *Fællesundervisning for Kvinder og Mænd*, *Friskole eller Statsskole*, *Kvindesagen*, *Kvindegymnastik*, *Husflidssagen* og mange andre gode Sager. Undertiden har man indbudt fremmede Talere til at indlede Diskussionen, som da *Hansen Ølstykke* indledte en livlig Forhandling om *Kvindernes Rettigheder*, — men i Reglen har et Medlem lagt for. Naar Mundlæderet saa er blevet trevent, har man taget fat paa Oplæsning eller sunget nogle Sange.

I enkelte Foreninger har man haft en kostelig Morskab med Udgivelsen af et Blad — en Slags *„Pirat“* (Sørøver), afpasset efter Landboungdommens Tarv. — Medlemmerne vælger en *Redaktør*, som saa har at vælge og vrage mellem de indsendte Bidrag, der altid strømmer rigeligt og med den fornødne Alsidighed ind paa Redaktionskontoret. De udvalgte Bidrag afskriver Redaktøren i Bladets Spalter, og saa udgaar det en Gang om Ugen, naar Diskussionsmødet holdes. Redaktøren læser da Bladet op, — og „ingen Steds har jeg set større *Andagt*“ — skriver vor Meddeler — „end den, Tilhørerne her nyder Bladet med“, for Sagen er, at det er *vore egne*, der har skrevet det alt sammen“.

Redaktøren af en saadan *Pirat* bliver ligesom andre Redaktører plaget med en utrolig Mængde *ungdommelige Vers*, saa *Versmageriet*, der vel nærmest maa betragtes som en national Last, og som i hvert Fald paa et senere Udviklingstrin ofte bliver Aarsag til, at ellers dygtige Mennesker ingen Ting faar udrettet, — det huserer altsaa ogsaa i Stevns. Forhaabentlig er denne Last dog ikke videre farlig der nede endnu. Men *daarlige Vers* er nu en Gang noget af det værste, man kan plage sine Medmennesker med. Hvis jeg maatte give et godt Raad vedrørende Skriveriet, skulde det derfor være det: Skriv alt andet, men *skriv aldrig „Digte“*. — Fra denne

Regel bør dog undtages de uundgaaelige Rimerier, der følger med en ordentlig dansk Forelskelse, for jeg vil nødig forlange urimelige Ting.

Overfor en anden National-Last er Stevnsboerne bedre paa deres Post. Der bliver *ikke skænket Spiritus* ved deres Sammenkomster. Møderne holdes i Samlingshuse, og naar de Unge saa efter Foredrag eller Diskussion undertiden faar dem en Svingom, saa lædsker man sin Tørst paa Kaffe eller Hvidtøl, og Sulten stilles ved de medbragte Madkurve. Paa den Maade bliver det baade en billig og en fornøjelig Adspredelse. Men hvor der sælges Spiritus, er man kun sikker paa en Ting: at *Pengene gaar af Lommen*, — og *Fornøjelsen bliver gjærne tynd*. Den Skik, som Stevnsboerne og enkelte andre her har, burde derfor tages op baade af gamle og unge overalt. Den gode gamle Tid, da Bonden, naar han kom til Kjøbstaden, spiste sin medbragte Mad til et Glas Skillingsøl, er i det hele gaaet lovlig hurtig af Mode. Det vilde se bedre ud i mangen Pengepung, hvis den Slags Moder kunde vende tilbage.

I Slagelse, Fuglebjærg og Skjelskørkredsen findes Ungdomsforeninger. Den sidst nævnte gjør endogsaa Fordring paa at være den største for en enkelt Valgkreds. Og den har ganske vist ogsaa det antagelige Tal af 650 Medlemmer, men da Stevnsboerne er 660, maa de gode Folk i Skjelskør hverve mindst 11 ny Medlemmer inden de kommer øverst paa Listen. At de ikke allerede er det, kommer rimeligvis af, at Scavenius saa at sige har den Evne at kunne stampe unge Venstremænd op af Jorden. Men Foreningen i Skjelskør, der ledes af Manufakturhandler J. P. Jensen, har ellers al Ære af sit Arbejde for at samle og oplyse Ungdommen, der her som i Stevns kæmper med de store Godser. Gaardejer Feldthusen og Grev Holstejnborg har jo hidtil maattet skifte Rigsdagsarbejdet imellem sig, og sidst gik Greven af med Sejren. Hvad Fremtiden skal bringe i slige Kredse, det maa Ungdommen svare paa. Og de mange oplysende Foredrag, som Foreningen lader afholde, er derfor paa deres Plads, — ligesom det er et glædeligt Tidens Tegn, at Kvinder og Tjenestefolk er talrige i denne Forening, saavelsom i Stevns.

I Skjelskørkredsen har Ungdomsforeningen ogsaa mere end andre Steder virket for, at Venstremænd først og fremmest bør støtte deres Meningsfæller i Handel og Vandel.

I Kjøbenhavns Amt er 1200 Medlemmer i en Forening, der omfatter Roskilde-, Kjøge- og Lejrekredsen. Den er lige fra Begyndelsen af bleven ledet af Ungkarl H. Petersen, Kamstrup. Ogsaa her er man efterhaanden kommen ind paa et Oplysningsarbejde, der kan opdrage en ny Slægt af Vælgere.

Denne Forening har desuden, ligesom enkelte andre, understøttet Medlemmer, der vilde besøge de udelukkede Højskoler. Sidste Vinter var der saaledes to Karle med denne Understøttelse paa Ollerup Højskole. Atter et godt Exempel til Efterfølgelse.

Men det er umuligt at faa alle med.

Kallundborgjyder og *Kulsviere* maa derfor i denne Oversigt nøjes med det Skudsmaal, at de, ligesom Ungdomsforeningerne i det hele, hidtildags har ført en nyttig og jævn fornøjelig Tilværelse.

J. P. Sundbo.

En Strid for Hundrede Aar siden.

Det interesante Festskrift, som Prof. E. Holm har udgivet om Landboreformen i Slutningen af forrige Aarhundrede, slutter med en Skildring af den Strid, der efter Stavnsbaandets Løsning førtes mellem Colbjørnsen, som Talsmand for Bondestanden, og Kammerherre Lüttichau som Talsmand for de 103 jyske Godsejere. Jeg skal her i Korthed gjengive Hovedindholdet af denne Skildring, i det Haab, at det kan bevæge adskillige Læsere til at gjøre sig bekjendt med selve Bogen.

Loven om Stavnsbaandets Løsning udkom, som bekjendt d. 20de Juni 1788. Et Par Aar efter, nemlig d. 31te Juli 1790 holdt Kronprinsen, den senere Kong Frederik d. 6te, Bryllup paa Gottorp Slot med en tysk Prinsesse. Det unge Par rejste straks efter Brylluppet til Lystslottet Louisenlund, i Nærheden af Slesvig By, for at tilbringe Hvedebrødsdagene der. — Paa samme Tid samledes de jyske Godsejere til det aarlige „Snapsthing“ i Viborg, og selvfølgelig kom de nye Landboreformer paa Tale. Og at Reformerne, og de Mænd, som havde gjennemført dem, ikke blev skaanet, kan man nok forstaa. De var jo ganske sikre paa, at det vilde føre baade til deres egen og det hele Lands Undergang. — De to ivrigste Ordførere var Kammerherre Beenfeldt til Serridslev og Kammerherre Lüttichau til Aakjær og Dybvad. Især den sidste var en meget hidsig Mand, der havde vanskeligt ved at styre sin Mund og Pen. Han havde allerede en Gang før maattet betale 2000 Kroner i Mulkt, fordi han havde udtalt sig lovlig skarpt angaaende en kongelig Anordning om Brændevinsbrænding paa Landet. Forøvrigt var han ingen ond Mand, — hvad hidsige Folk sjældent er, — men havde endogsaa Ord for at være en retsindig og brav Godsejer mod sine Bønder. Og han var ikke bange for at sige sin Mening, om det saa var til Kongen selv, hvad der den Gang hørte adskilligt mere Mod til end nu. — Her paa Snapstinget blev nu Godsejerne enige om at affatte et Bønskrift til Kronprinsens Svigerfader, hvori de besværede sig over al den gruelige Uret, de havde lidt. — Lüttichau affattede det paa tysk, og det fik 103 Underskrifter. Men saa kom de i Tanke om, at det gik ikke an at gaa Kronprinsen forbi, og de affattede derfor et lignende Bønskrift til ham paa dansk. Bønskriftet

begyndte i den dybeste Underdanighed efter den Tids Stil. Men det var bare Sukkeret, der skulde faa den bittre Pille til at glide ned. Thi Meningen med det var da den, at deres Ejendomme blev undertrykte, der skete Indgreb i deres Rettigheder og Friheder, saa de vilde ende med at blive brødløse. Alting vilde komme i Forstyrrelse, Landet vilde gaa under, og Efterslægten blive ulykkelig. — Altsammen fordi Stavnsbaandet var bleven løst!

Med denne underlige Bryllupsgave begav Beenfeldt og Lüttichau sig saa paa Rejsen til Louisenlund og overrakte Bønskriftet til Kronprinsen. — Denne, som ikke rigtig vidste hvad det indeholdt, tog meget pænt imod dem, men lod dem dog vide, „at hvad der var befalet ved kongelig Anordning kunde ikke forandres.“ Kronprinsen sendte Bønskriftet til Landbokommisionen, og denne overdrog Colbjørnsen at give Svar paa Tiltale. — Dette gjorde han da ogsaa i en Betænkning, som havde Næb og Klør. Han slog ned paa de to ulykkelige Kammerherrer, som en Ørn paa et Par Krager. — Først gjorde han dem opmærksom paa, at de kunde være glade, at de var sluppet helskindede hjem fra Louisenlund, da de i Grunden havde fortjent at blive arresteret paa Stedet. — Dette var nu ikke meget ridderligt af Colbjørnsen, da han skulde unde andre Frihed til at udtale deres Mening. — Men forøvrigt gjendrev han med knusende Grunde alle deres Klager, og gav dem adskillige Spydigheder med i Kjøbet. Godsejerne havde saaledes udtalt, „at de ny Anordninger havde sønderrevet *Kjærlighedsbaandet* mellem dem og deres Bønder.“ Hertil svarede Colbjørnsen, at hvis de ved Kjærlighedsbaandet forstod *Stavnsbaandet*, saa var deres Kjærlighed meget dyr. Og da de talte om at deres Forfædre havde offret Liv og Blod for Fædrelandet, saa gjorde han dem opmærksom paa, at det var kun Tilfældet med en 4–5 Stykker af dem. Og saa spurgte han dem, om Bøndernes Forfædre da ikke havde offret Liv og Blod. Og saa gjorde han dem opmærksom paa, at nu var Bønderkarlene de eneste som gjorde Soldatertjeneste, saa nu maatte de offre Liv og Blod, mens Godsejeren sad lunt og godt hjemme paa Herregaarden. — Saa den Historie med at offre „Liv og Blod“ kom Kammerherrerne meget daarligt fra.

Colbjørnsens Skrift gav nu Anledning til, at der blev skrevet en Mængde andre Indlæg i Sagen baade for og imod. Lüttichau greb ogsaa Pennen paany. Han var kommen i et fuldstændigt Raseri. Sit Skrift kaldte han: Fuldkomment Bevis for, at Hr. Etatsraad Kr. Colbjørnsen har fornærmet den oplyste Menneskehed, den borgerlige Frihed og det danske Folk. — Allerede paa denne Titel kan man se, at Manden var mere end almindelig ilter, og Bogen vrimlede da ogsaa af de frygteligste Grovheder. — Vi er tilbøjelige til at antage, at Avisskriverne i vore Dage har drevet det saavidt som muligt i at sige hinanden Grovheder. Men de, som deltog i Striden om Landboreformen for 100 Aar siden overgik os langt i det Stykke. Og det var endda anderledes fine Folk end vi der nu skriver, Grever, Kammerherrer, Etatsraader o. s. v. Naturligvis hævdede Lüttichau, at naar han var en Modstander af Reformerne, saa var det fordi han saa paa „Bondens og Statens Vel.“ Det er en gammel Historie, at de der saadan stadig har „det almene Vel“ for Øje, dem skal man være lidt mistænkelig imod. Han endte sit Skrift med at udtale det Haab, „at ingen skulde kunne bebrejde ham, at han noget Sted var kommen med Personligheder.“ Skriftet var, som sagt, fuldt af personlige Grovheder fra først til sidst, saa Manden har havt en mærkelig Mangel paa Evne til at kunne bedømme en Grovhed.

Nu var det imidlertid blevet oplyst, at det hang ikke rigtig sammen med disse 103 Underskrifter Det gik den Gang som nu, at saadanne Adresser bliver undertiden til paa en underlig Maade. Kronprinsen befalede i den Anledning, at der skulde sendes en Undersøgelseskommision til Jylland for at optage Forhør blandt Underskriverne. Og at Kronprinsen var vred kunde man se af den Fuldmagt, som Kommisionen fik med. Thi der fik de jyske Godsejere at vide, at de „uden Grund og paa en strafværdig Maade, havde formastet sig til at angribe Vore, i de senere Tider udgivne Anordninger.“ — Saadan Tiltale plejer Godsejerne sjældent at faa fra højere Steder. — Det viste sig da ogsaa, at vistnok var Underskrifterne under det tyske Bønskrift ægte nok, men saadan var det ikke med det danske. Dette var nemlig blevet lavet lige før Snapstinget sluttede, og der var derfor ikke bleven Tid til at henvende sig personligt til alle dem, der havde underskrevet det tyske Bønskrift. Men da begge Bønskrifterne i Hovedsagen var ens, saa mente Beenfeldt, at han kunde nok sætte dem allesammen paa. Og det gjorde han saa, idet han tillige gjorde sig Umage for at efterskrive Navnene. — Men nu var der nogle, som var blevne forskrækkede, og sagde, at de vilde ikke have underskrevet det danske Bønskrift. — Da nu desuden Lüttichau beskyldte Colbjørnsen for, at det han havde gjort var en Forbrydelse mod Kongens Værdighed og Højhed, og mod den Tillid, som enhver Undersaat hidtil har havt mod det højkongelige Hus, saa anlagde Colbjørnsen Proces imod ham. Processen endte med at Højesteret frikjendte Colbjørnsen for alle Lüttichaus Sigtelser og denne maatte igjen ud med en Mulkt paa 2000 Kr. Beenfeldt maatte af med 4000 Kr.

Nu syntes Lüttichau at saadant et Land var det ikke værd at være i, han rystede Støvet af sine Fødder og rejste til Tysklaad, hvor han bosatte sig. Og her fik han da ogsaa Oprejsning for alle sine Nederlag her, idet Hertugen af Brunsvig gjorde ham til Gehejmeraad og Kejseren gjorde ham til Rigsgreve. — Saa hvordan det gaar eller ikke gaar: Dyden belønnes dog tilsidst. — —

Saadan endte Striden mellem „Højre“ og „Venstre“ den Gang. Venstre sejrede. Og det er rimeligt nok at saadan ender det altid tilsidst. Thi Venstre repræsenterer Fremskridtet, Højre Tilbageskridtet. Og om Verden end en Gang imellem gaar baglæns, saa er Reglen dog den, at den gaar fremad.

Meddelelse
til
Ungdomsforeningerne.

For at erfare, om der er Stemning for et Møde i Kjøbenhavn af Delegerede for Ungdomsforeningerne, og om et saadant Møde kan vinde fornøden Tilslutning, anmodes de Ungdomsforeninger, der vil lade sig repræsentere ved Mødet, om at indsende Meddelelse herom til Redaktør Regnar Petersen, Nestved.

Mødet tænkes afholdt midt i September.

Sørup Friskole.

Til 1. November kunne vi igjen modtage Piger, som ville uddanne sig til Lærerinder. Betaling for Undervisning, Kost og Bolig er 25 Kr. om Maaneden.

2 Piger kunne faa fri Undervisning mod at hjælpe til 4 Timer daglig med yngste Klasse

Paa en enkelt Undtagelse nær har det lykkedes os at skaffe Pigerne Pladser som Lærerinder.

Sørup Friskole v. Svendborg.
Gundesen.

Ollerup Højskole

aabnes for Karle Lørdag d. 3. November. Samme Dag vil der ved Eftermiddagstogenes Komme være Vogne ved **Svendborg Banegaard** til at befordre Elevernes Tøj ud til Skolen. Foruden Undervisning i de almindelige Højskolefag tilbyder Skolen Undervisning i svensk Gymnastik. Haandværkere kan faa Undervisning i Bygningstegning. Indmeldelser modtages af
J. P. Kristensen-Randers.

Carl & P. Petersens Kursus,
Fælledvej 16, Kbhvn. N.,

forbereder til **Præliminærexamen** og **1ste Del af Artium.** Indmeldelser til nye Hold efter Sommerferien modtages skriftlig som mundtlig (fra 4 til 7).

To unge Elever kan modtages i Pension hos en af Bestyrerne.

Tune Landboskole.

Pigeskolen aabnes d. 3. Sept. og varer til Novbr. Ved Siden af den egentlige Højskoleundervisning kan Pigerne faa Lejlighed til at lære praktisk Mælkeri.

Karleskolen begynder d. 5. Novbr. og bestaar af **en Højskoleafdeling** og **2 Landbrugsafdelinger** med Kursus paa 5 og paa 9 Maaneder. Skoleplanen tilsendes og nærmere Oplysninger meddeles af **A. Svendsen,** Tune, Taastrup.

Ringe Friskole.

Den videregaaende Skole begynder atter til 1. Oktbr. Ved Hjælp af dennes Lærere gives fra 1. September Undervisning for unge Piger som vil uddannes til Lærerinder. Betaling for Undervisning, Kost og Bolig er 30 Kr. om Maaneden eller 300 Kr. aarlig.

Friskolelærer **L Rasmussen,**
Ringe, Ringe St.

Duemoses Antikvarboghandel,
Møntergade 24, København, K.

Vore gamle Forretningsvenner omkring i Landet og hvem andre, der maatte have Interesse af at gjøre sig bekjendt med vort righoldige Lager af **over 65,000 Bind ældre og nyere Literatur samt Musikalier,** bedes venligst at have Adressen i Erindring under deres Besøg her i Udstillingstiden.

R. Nielsen, Forretningsfører.

Udkommet er:
Udfrielsen af Babel og Varslerne derom.
Et Blik
paa Profetiens Ord og Kirkens Historie.
Af P. C. Trandberg.
Pris 15 Øre (45 Sider).
Faas hos Boghandler Schønberg,
Kronprindsensgade, Kjøbenhavn.

Elegante Rejsehaandkufferter,
særdeles rummelige og solide, anbefales enhver à 5 Kr. pr. Stk., har før kostet 12 Kr. pr. Stk. Forsendes fra J. Knudsen, Bajlum pr. Roslev St.

Smed.

En dygtig og paalidelig, helst lidt ældre Smeder, som kan paatage sig Ledelsen af Arbejdet paa en Vognfabrik i en af Sjællands Kjøbstæder, søges snarest muligt. Billet mrkt. „Smed Nr. **12**" indlægges paa „Enhver Sit"s Kontor.

Møllerlærling.

Som saadan ønsker en Karl Plads til 1ste November d. A. paa en Mølle, helst paa Fyn. Billet mrkt. „Møllerlærling" bedes indsendt til dette Blads Kontor.

Undertegnede anbefaler sit velassorterede Lager af reelle Vine, Rom, Cognac, Puncheessentser & Likører.

Særlig anbefales en mild og styrkende
hvid Oportovin
som fortrinlig for saadanne Syge, hvem Lægerne tilraader at drikke Vin.

Pris pr. 1/1 Btl. 2 Kroner.

Peter Buch,
Halmtorvet 8, København V.

Bandagist Th. Bjerring,

Sygeplejeartikler & Forbindstoffer,
1, Frederiksberggade 1,
„Røde Kors" ved Siden af Apotheket.

Udstillingsgjæster

og andre Tilrejsende kan fra 1ste Maj for rimelig Pris faa Værelse og Kost for enkelte Dage eller for længere Tid paa **Københavns Højskole,** Chr. Winthersvej 25, Kjøbenhavn V. Hvem der ønsker at sikre sig Plads, maa helst i Forvejen skrive til mig derom. **F. Falkenstjerne.**

---

2 af de Piger, som er hos os for at uddanne sig som Lærerinder, søger Plads som saadan til 1. Novbr. ved en Friskole eller i et Hjem.

Sørup Friskole ved Svendborg.
Gundesen.

Dansk Skytte-Tidende,

ledet og udgivet af Cand. polyt. N. H. Rasmussen, Kjøbenh., og Th. Sort, Holbæk, udgaar hver Torsdag Eftermiddag, kan bestilles paa alle Postkontorer, hos Landpostbudene eller hos en af Udgiverne og koster kun 75 Øre Kvartalet, Postpenge iberegnet.

Dansk Skyttetidende bør læses i alle Landets Skyttekredse.

William Penn.

En Skildring af en berømt Frihedsmand.
Af **Fernando Linderberg.**
Faas i alle Boglader, Pris 0,75.
I større Partier 0,50, paa Hospitalsvej 4. Frederiksberg.

Folk fra Landet,
som kommer til Kjøbenhavn i Udstillingstiden, kan bo hos L. Rasmussen, Forhaabningsholms Allé, Nr. 5 A, 2den Sal til venstre.

ENHVER SIT.

Ugeblad for Politik og Kristendom.

Udgivet af **Henning Jensen** og **Kristensen-Randers.**

Enhver Sit behandler politiske, kirkelige og sociale Spørgsmaal fra et frisindet, kristeligt Standpunkt.

Enhver Sit indeholder stadig Breve fra Rigsdagen og Politiske Breve og jævnlig Nutidsprædikener af *Henning Jensen.*

Bladet bestilles paa alle Postkontorer, Brevsamlingssteder og hos Landpostbudene. Det koster 1 Kr. 25 Øre Kvartalet. Demokratiske Foreninger, der bestiller et større Antal Eksemplarer, faar Rabat.

Bekjendtgjørelser indrykkes for 10 Øre Linjen. Indrykkes en Bekjendtgjørelse 3 Gange, gives Rabat.

Ansvarhavende Redaktør: **Henning Jensen.** — Rasmussen & Olsen. Kjøbenhavn.